ZBIGNIEW BRZEZINSKI

«Ja som en una guerra freda»

L'ex-conseller de seguretat nacional dels EUA Zbigniew Brzezinski creu que Occident hauria de fer front a les accions del president rus Vladimir Putin contra Ucraïna. "Hauríem de posar més difícil als russos utilitzar la força".

Sebastian Fischer i Holger Stark
© Der Spiegel

Rússia vol expandir el seu arsenal de míssils intercontinentals. Els EUA tenen la intenció d'establir una base militar amb artilleria pesant als països membres de l'OTAN d'Europa de l'Est. Washington calcula introduir nous míssils teledirigits atòmics a Europa com a resposta a la presumpta violació de Rússia del tractat de reducció d'armes. Tem que la crisi ucraïnesa no s'estengui.

Zbigniew Brzezinski, qui va ser el conseller de Seguretat nacional durant el govern del president Jimmy Carter des de 1977 fins 1981, parla d'una nova Guerra Freda. Ara, amb 87 anys, Brzezinski treballa al Centre d'Estudis Estratègics i Internacionals (CSIS) a Washington.

—Senyor Brzezinski, ens trobem davant l'inici d'una nova Guerra Freda entre Rússia i els Estats Units d'Amèrica?

—De fet, ja estem en una guerra freda. Afortunadament és molt poc probable que esdevingui una guerra calenta.

—L'última Guerra Freda va durar més de 40 anys. Durarà aquesta tant de temps?

—No ho crec. Ara tot canvia més ràpidament. Les pressions externes es noten a l'interior més que abans. Si això continua, i si Ucraïna no es desploma, les pressions internes a Rússia obligaran qui estigui al poder, sigui qui sigui, a buscar noves alternatives. Afortunadament, Putin és prou llest per saber que cal buscar noves alternatives abans que sigui massa tard.

—És prou llest?

—És difícil d'explicar. Em refereixo a aquella accepció de llest, aquella que entenem com a astúcia, astúcia innata. Posseeix una complexitat molt genuïna. Em pregunto per què ha encetat una lluita deliberada contra un país veí de més de 40 milions de persones, el qual no havia mostrat abans cap tipus d'hostilitat contra Rússia.

—Creu que és legítim que EUA enviï tropes i artilleria pesant a Europa de l'Est i als països bàltics?

—Creu que és legítim enviar tropes i artilleria pesant a un Estat sobirà i començar una guerra limitada després d'haver posat setge a gran part d'aquest Estat?

—Està parlant de les accions de Rússia a Ucraïna.

—Cal veure les dues cares de la moneda. És una qüestió d'acció-reacció. No vull una guerra, però no m'acovardiré amb l'argument que si responem pels altres amb la mateixa força a accions unilaterals som nosaltres qui estem provocant i iniciant una guerra. Més aviat al contrari, no fer-ho és la manera més probable d'iniciar una guerra.

—Però no està l'OTAN jugant les seves cartes a favor de la propaganda antioccidental de Putin?

—Es refereix que a l'OTAN no li està permès introduir tropes als territoris dels seus Estats membres quan quelcom potencialment perillós està esdevenint-se a prop?

—La pregunta és si és políticament intel·ligent, ja que això pot generar suport intern cap a Putin.

—Aquest és justament l'argument que un hauria pogut fer respecte a una acció restrictiva quan Hitler va envair els Sudets o quan es va annexionar Àustria.

—Està comparant Putin amb Hitler?

—Considero que hi ha similituds, però també diferències. Hitler mai no va mostrar interès per posseir grans quantitats de diners. Putin, per la seva banda, sí. I aquest interès determina una perspectiva distinta respecte a la vida i, sovint, també pot generar dificultats per controlar els instints. Ara bé, la seva afició per apostar, això sí que em sembla realment perillós.

—Posem per cas que Rússia envaeix els països bàltics. Entraria l'OTAN en guerra?

—Si envaeix els països bàltics, per descomptat. Aquesta és la raó de ser de l'OTAN, no? No podem transmetre al món: "Bé, quan dèiem això d'ajudar-nos... no era exactament cert, i ara no mourem un dit davant d'aquestes accions". Això és un poc com ficar un cartell a la porta de casa on digui: "No hi som, les portes no són tancades". Creu que això seria una estratègia intel·ligent de seguretat?

—Segons un estudi recent del centre d'investigació independent Pew, un 58 per cent d'alemanys creu que Alemanya no hauria de fer ús de la força militar per defensar un aliat de l'OTAN si és atacat per Rússia.

—Ho he vist, això. Quin percentatge d'alemanys diria que, si ataquen Alemanya, els Estats Units d'Amèrica no hauria de protegir-los?

—Probablement la majoria diria que els EUA haurien d'ajudar-los.

—Bé, per descomptat. Això és la naturalesa humana. És per això que no em preocupo gaire per aquestes coses, perquè la naturalesa humana canvia amb les circumstàncies. Miri Lituània, aquest petit país. Han anunciat que es defensaran ells mateixos, punt. Això hauria d'avergonyir Alemanya. De fet, penso que Alemanya lluitaria. Penso que Merkel lluitaria, que l'oposició lluitaria.

—El president Barack Obama ha deixat que la cancellera alemanya Merkel porti la veu cantant pel que fa al conflicte ucraïnès. És una bona gestió?

—Penso que la cancellera Merkel està fent un treball excel·lent. A més, Obama té altres problemes, com el Pròxim Orient.

—Merkel opina que enviar armes a Ucraïna els separa del bon camí. Ella considera que no hi ha una solució militar a la crisi. Què n'opina vostè?

—Hauríem de posar més difícil als russos utilitzar la força. Crec que té sentit donar armes defensives als ucraïnesos, com ara morters i míssils antitancs, per defensar les grans ciutats. Si vols sotmetre un país gran, primer has de sotmetre les ciutats més grans. I fer-ho és increïblement costós si la gent vol defensar-les.

—Veu cap solució potencial a la crisi que pugui evitar problemes més greus?

—Considero que la solució per sortir d'aquesta crisi ha de recaure en una reconciliació, la base de la qual sigui posar en pràctica els mateixos acords a Ucraïna, que anys enrere ja havien servit per fomentar la pau i l'estabilitat entre Rússia i Finlàndia. Ucraïna ha de ser lliure d'elegir la seva identitat, la seva filosofia política i institucionalitzar-se mitjançant lligams més estrets amb Europa. Però, al seu torn, Rússia ha de tenir la certesa absoluta que Ucraïna no formarà part de l'OTAN. Continuo pensant que aquests són els ingredients per a la solució.

—Hem sentit parlar molt últimament sobre l'Agència Nacional de Seguretat (NSA). Quan vostè fou conseller de seguretat nacional, va espiar l'Agència Nacional de Seguretat a l'alemany Helmut Schmidt?

—Dec lleialtat al meu anterior càrrec i, per tant, no debatré aquest tema. •

Traducció d'Andrea Pérez Girbés